

מסורת הש"ס

(א) לעיל מו., ט) לעיל כח.;
(א) [לקמן נג.], ד) לקמן דף נו., ט) [לקמן נג.], ו) [סג.], (י) [שמות כא.], ח) [ד"ה טס.],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נפל לפניו וד"ה חייב הדי"א:
(ב) תוס' ד"ה כיון וכי' בנכסי חבירו גמזי קנה כל שאילו בנכסי הגר לא קנה בנכסי חבירו גמזי לא קנה:

הגהות הגר"א

[א] נז' בנזכי שזידיעות.
י"ב גי' הרעז"ס שידע וי"ה גי' הרא"ש טעור:

רבינו חננאל

כיון ששמר לו דליו משכוכית וכולי, וכן המוכר עדר לחבירו ומסר לו משכוכית והיא המהלכת בראש העדר שתולין לה זוג בצוארה והצאן נמשכות אחריה, כיון שהחזיק במשכוכית ומשך שאר העדר קנה הצאן במשיכה, כמאן דאמי' ליה לך משוך וקני. מאי משכוכית [תבא תרגומן כדכושתא. פי' כבש גדול שתלוי זוג בצארו והולך בראש העדר. ר' יעקב אמי' עיזא דאזלא ברישא. פי' המהלכת בראש העדר שתולין לה זוג בצוארה והצאן נמשכין אחריה. כיון שהחזיק במשכוכית ומשך שאר העדר קנה הצאן במשיכה. כדדרוש ההוא גלילאה עליה דרב חיסדא, פי' כדאמרינן בכמה מקומות אוקי אמורא עליה דרשב. כדריגז רעיא על גנייה עביד להו גנידא מיתא ברישא. פי' כשיכנס הדורעה על הצאן משיש המושך שלהם סומה כדי שישליכם בפחתים ויוליכם במקום שאין מרעה דאלמא בתר מושך אזלי. כדריגז רעיא על עניה עביד גנידא מיתא. פי' משל הוא לענין פרנס לפי הדור, כלו' מסמא את המנהיג להטעות הצאן אחריו. וגם אל שפטיהם, תרגזי' ואף [אל] מנגידהון. פרי"ח זצ"ל, והני שמועות הילכתא נינהו כולהו. וראשון עד אימת מיפטר אמר רב בכדי שידע ושמואל אמר בכדי שיודיעוהו ורבי יוחנן אמר בכדי שיודיעוהו וישכור פועלים ויכרות ארזים ויכנסו. פרי"ח זצ"ל הילכתא כרבי יוחנן.

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

משכוכית. לקמיה מפרש דבר המושך כל העדר אחריו: ה"ד אי **במשיכה**. שהכיסה במקל ורצתה לפניו שכן דרך בהמה דקה: ליקני **במשיכה**. למה לי מסירת משכוכית: אי **במסירה**. קני להו שהיה רה"ר או חצר שאינה של שניהן שאין משיכה קונה שם דאין משיכה אלא בסמטא או בחצר של שניהן

בהמוכר את הספינה בנצנא בתרא

(דף עו.): **קרקשפא** גרסינן. זוג

שמקרקש זה לפני העדר והולך כולו אחריו: **עיזא דאזלא בריש עדרא**. יש לנצל העדר עז חריף ודרך העיזים להלך בראש והעדר הולך אחריהם: **עזיז לנגדא סמוא**.

לעז המושכת מנחק עיניה ונכשלת ונופלת בצורות והעדר אחריה כך כשהמקום נפרע משוגאי ישראל ממנה להן פרנסים שאינן מהוגנין: **בתני' כספו הראשון**. כשנשתמש בו: **וצא השני**. להשתמש בו: **ומאלו מגולה**. כגון שהתלע ונשבר הכסוי: **השני חייב**. והראשון פטור ובגמרא

מפרש עד ממי ראשון פטור. אבל לא כסהו ראשון וצא שני ומאלו מגולה ולא כסהו שניהן חייבין ודקמני השני חייב הא אוקימנא [נא:] שהניחו ראשון לשני משתמש וסמך עליו שיכנסו: **כספו כלאוי**. ועצר עליו השור או חמור ונפל ומת: **פטור**. ובגמרא פריך הואיל וכראוי הוא היכי נפל: **נפל לפניו מקול הכרייה**. צור כרוייה ונכנס כורה שכיר לתוכו להרחיז או להעמיק ושור הולך על שפת הבור ושמע קול הפטיש ונצעת ונפל על פניו צבור (א): **חייב**. בעל הבור. ואפילו שור שהוא פקח דלמר לקמן (דף נד.): במתניתא דבעל הבור פטור לאיצטעי עיזין ומיזל הכא חייב שקול הכרייה ציעתמו. ובגמרא^{[פריך מימא כורה גרס ליה. ל"א לפניו מקול הכרייה בעל הבור חייב דלע"ג. דאיכא למימר כורה גרס ליה וכורה גרמא בעלמא הוא דעבד דקי"ל ה'המצעית את חבירו פטור מדיני אדם ותרוייהו ליפטרו אפי"ה בעל הבור חייב כר' נתן כדמפרש בגמ' ט) וזה שמעתי: **לאחריו מקול הכרייה פטור**. כדמפרש בגמרא^ט. ואידי דנקט ברישא מקול הכרייה תנא סיפא לאחריו מקול הכרייה: בכלי שור שייכא שצירה העול והמחרישה. בכלי חמור שייכא קריעה חבילת בגדים ומרדעת שעל גביו: **ופטור על הכלים**. כדמפרש בגמרא [נג.]: **שור חרש שטע וקטן כו'**. מפרש בגמ' [נד.]:}

כן או צמ. כלומר אע"ג דקטנים הן וליכא למימר איצטעי להו עיוני ומיזל אפ"ה פטור מגזירת הכתוב^ז שור ולא אדם חמור ולא כלים [נג.]: **גב' וראשון עד אימת מיפטר**. היכא דצא השני ונשתמש בו ולא כסהו עד אימת רמיא כולה חיובא אשמי וראשון פטור: **כנדי שידע**. שיצא גם הראשון אחרי כן ויראנו מגולה הואיל ושניהן יודעין שהוא מגולה רמיא חיובא אחריויהו: **ושמואל אמר כנדי שיודיעוהו**. אע"פ שלא צא וראהו חייב במלקו ולא רמיא כולה אשמי דהא לא גילהו דנחייביה משום פומא לשון מורי. לשון אחר עד כדי שיודיעוהו אפי"

צא וראהו פטור עד שיודיעוהו ולשון ראשון כשר: ויכרוס ארזים כו'. אבל לשני שצא ונשתמש בו לא יהצינן שיעורא כולי האי דהוי ליה לאותובי שומרים עילייה: **וארעו**. קלקלהו ונעשה רעועה: **ואסו שוורים ונפלו ציה**. דאי נפלו ציה גמלים לא מצעיא לן דחייב דהא לגבי גמלים פושע הוא: אי שכיחי גמלים פושע הוא. אף לגבי שוורים דאית ליה לאסוקי אדעתיה דגמלים מרעי ליה:

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא נב.

כיון דמסר לו מפתח קנה ה"ד [אי] בבכפא כו'. רשז"ס מפרש צפ' חוקת הצמים (צ"צ ד' נב: ושם ד"ה נעל) גבי נעל וגדר כל שהוא בנכסי הגר דנעל היינו שקצע מנעול בדלת לנעלו דהוי בנין אבל סגר הדלת בנכסי הגר אין חוקה דאין זה אלא כמצריח ארי מנכסי חבירו ואע"ג דגבי שכירות

הצמים אמר בריש מסכת פסחים (דף ז. וסס)^ט דכשנסר לו מפתחות הוי בחזקת השוכר לצדוק וה"ה לקנותו ה"מ מוכר ומשכיר צית לחבירו אבל בנכסי הגר מאן מסר ליה דליקני וקשה לר"י דהכא משמע בהדיא דמסירת מפתח לא קני אלא הוי כאומר לך חזק וקני ודוקא גבי חמץ הוא דתלוי במסירת מפתח דמי שמפתח צידו עליו לצדוק כיון שהוא יכול ליכנס צוה הצית לצדוק ומתה שפי' דלא קני בנעילת דלת אין נראה דבגיטין צפרק הזורק (דף עז: עו:) אומר גבי גט דמיזיל איחי ותיחוד ותפתח אלמא נעילה לחוד קניא שלא היה יכול לעשות שום מנעול דשבת היה ואע"פ שאסור לקנות בשבת בשכיר מרע שרי שלא תטרוף דעתו כדלמרי' צפרק מי שמת (צ"צ דף קנו: ושם) ובחזקת הצמים (שם דף מ.) נמי מוכח גבי ההוא דמתן אלו דברים שיש להם חזקה ואלו שאין להם חזקה ופריך הגמרא מ"ש רישא ומ"ש סיפא ומשני אמר רצא כל שאילו בנכסי הגר קנה בנכסי חבירו (ט) קנה בנכסי הגר לא קנה בנכסי חבירו אלא קנה א"כ הא דקמתי סיפא הכנים תרגוילין למוך הצית הרי זו חזקה בנכסי הגר נמי קנה והיינו טעמא דקנה דמסתמא כשנתן שם תרגוילין נעל דלת כדי לשמרט אלמא בננעילת דלת סגי ואין לדמות נעילת דלת למצריח ארי דדוקא נתן לרור דסכר מיניה מיא הוא דלמרי' בחזקת הצמים (צ"צ דף נג.) דהוי כמצריח ארי אבל נעל שנעל דלת בפני כל אדם ואין מניח אדם ליכנס מוכחא מילתא שהצית שלו וקני בנעילה לחודה והא דלמר התם הצוה פלטרינ בנכסי הגר וצא אחר והעמיד להם דלתות קנה אורחא דמילתא נקט שאותו שמעמיד דלתות רגיל לנעלם וה"ה נעל ולא העמיד: **בכדי שידע**. כלומר שהקול יא' שהצור מגולה דמסתמא שמע ושמואל אמר בשמיעה בעלמא לא מחייב דאין סומך אשמיעה עד שיודיעוהו ורבי יוחנן אמר עד שיודיעוהו וישכור פועלים ויכרות

ארזים וה"ה השני שנותנין לו שיעור זה אלא דלא צעינן שיודיעוהו שכבר ידע ושמואל סבר דמיד יש לו להוסיף שם שומרים שלא יפול שום דבר צבור: **וארתן שוורים ונפלו ציה**. פ"ה דאי נפלו צו גמלים לא מיצעיא לן דחייב דהא לגבי גמלים פושע הוא וכן משמע הלשון ויש ליתן טעם בדבר דאפילו לא שכיחי גמלים כלל יש לחוש שמא יצאו גמלים ויפלו אבל אין לחוש שירעו גמלים ויפלו אחרי כן שוורים:

תא

דא וראהו פטור עד שיודיעוהו ולשון ראשון כשר: ויכרוס ארזים כו'. אבל לשני שצא ונשתמש בו לא יהצינן שיעורא כולי האי דהוי ליה לאותובי שומרים עילייה: **וארעו**. קלקלהו ונעשה רעועה: **ואסו שוורים ונפלו ציה**. דאי נפלו ציה גמלים לא מצעיא לן דחייב דהא לגבי גמלים פושע הוא: אי שכיחי גמלים פושע הוא. אף לגבי שוורים דאית ליה לאסוקי אדעתיה דגמלים מרעי ליה: ולא

עין משפט
גר מצוה

סו א ב מיי' פי"ב מהל' מכירה הלכה ז סמג עשין פז טוש"ע ח"מ סי' קנא סעיף ד:

סו ג מיי' פי"ב מהל' מקי ממון הל' ז סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סי' מי סעיף כו:

סח ד מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף כב:

סח ה מיי' שם הלכה יח וע' בהשגות ובמ"מ טור ש"ע שם סעיף לא: ע ר מיי' שם פי"ג הלכה א סמג שם טוש"ע שם סעיף כא:

עא ז מיי' שם פי"ב הלכה טז סמג שם טוש"ע שם סעיף יט:

עב ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף כ:

עג ט מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף כו: **עד** י מיי' שם הלכה ד ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף כב: